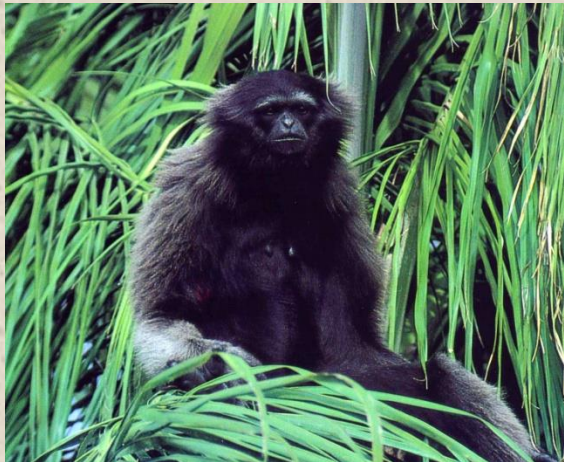

Primatologie IX.

Doc. Václav Vančata

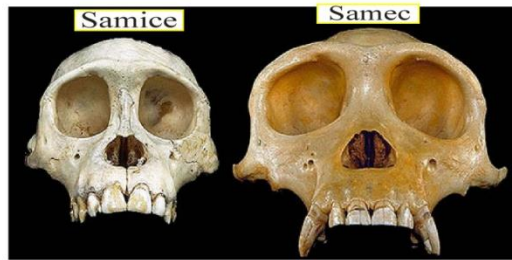
Nadčeled' *Hominoidea*

Velcí lidoopi - monofyletická nebo polyfyletická skupina?

Šimpanz

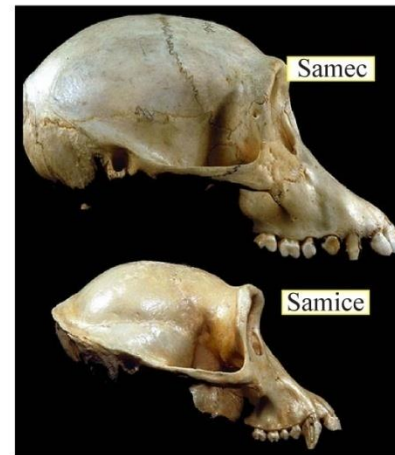
Gorila

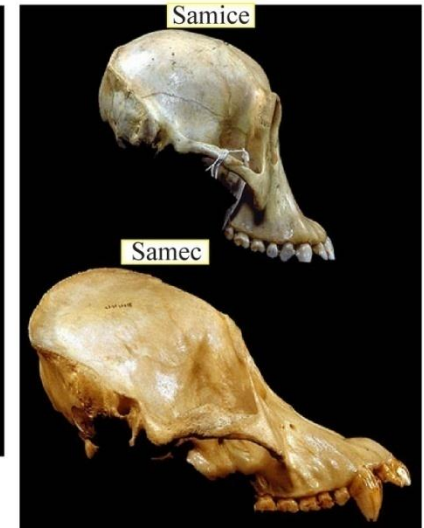
Orangutan

Šimpanz

Orangutan

Gorila

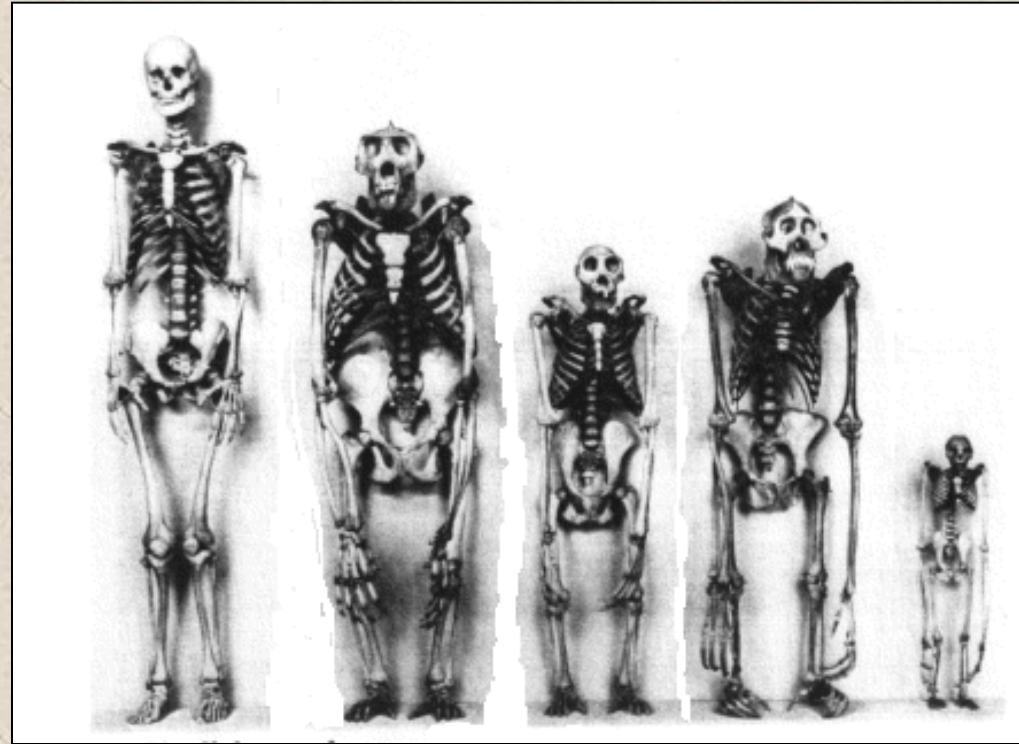
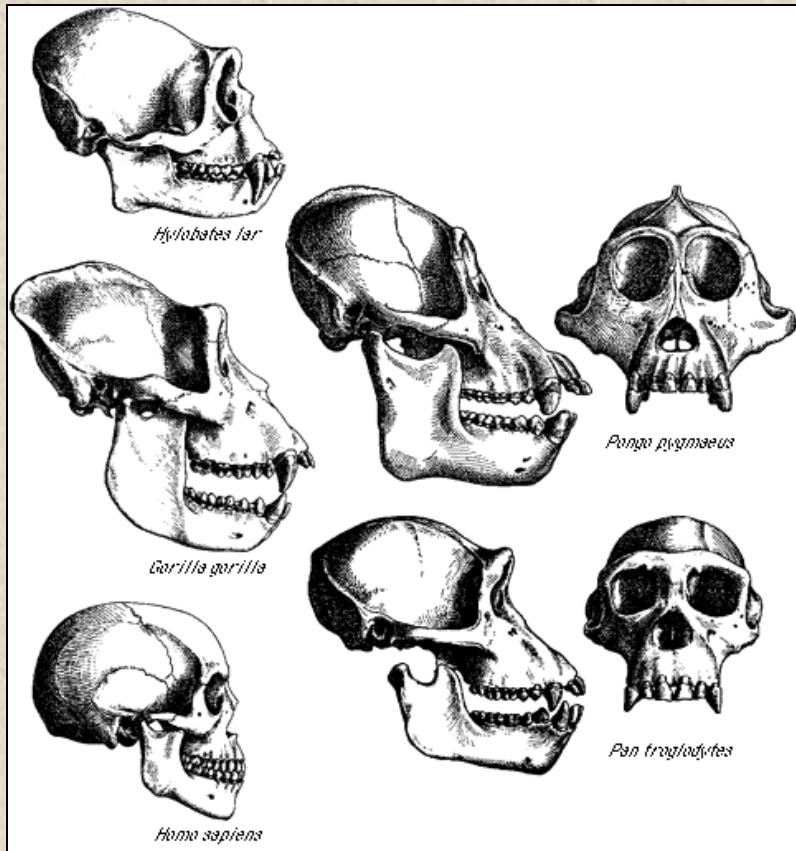

Skelet velkých lidoopů

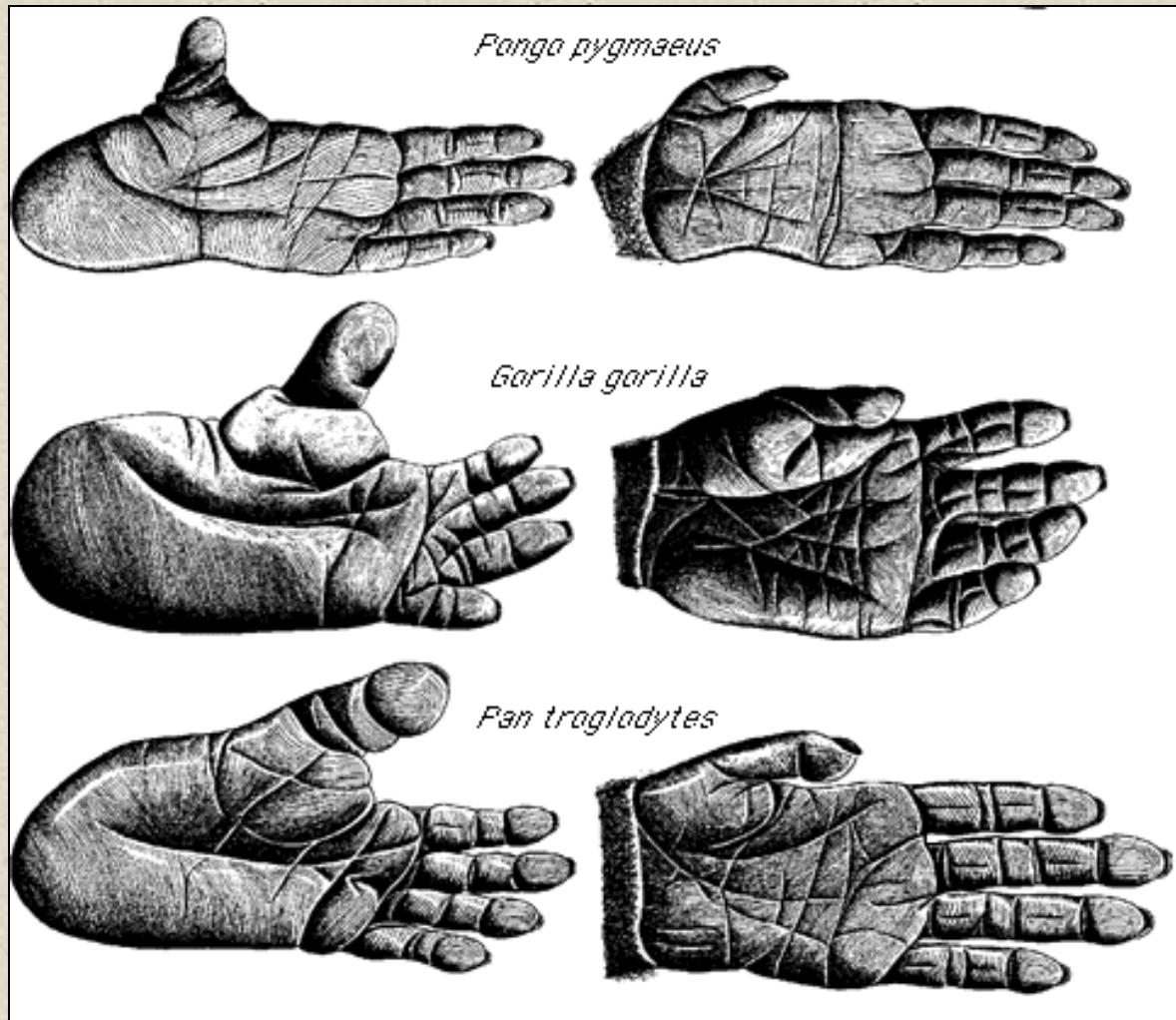

Čeď *Hominidae* - charakteristické znaky - velcí lidoopi

Ruka a noha velkých lidoopů

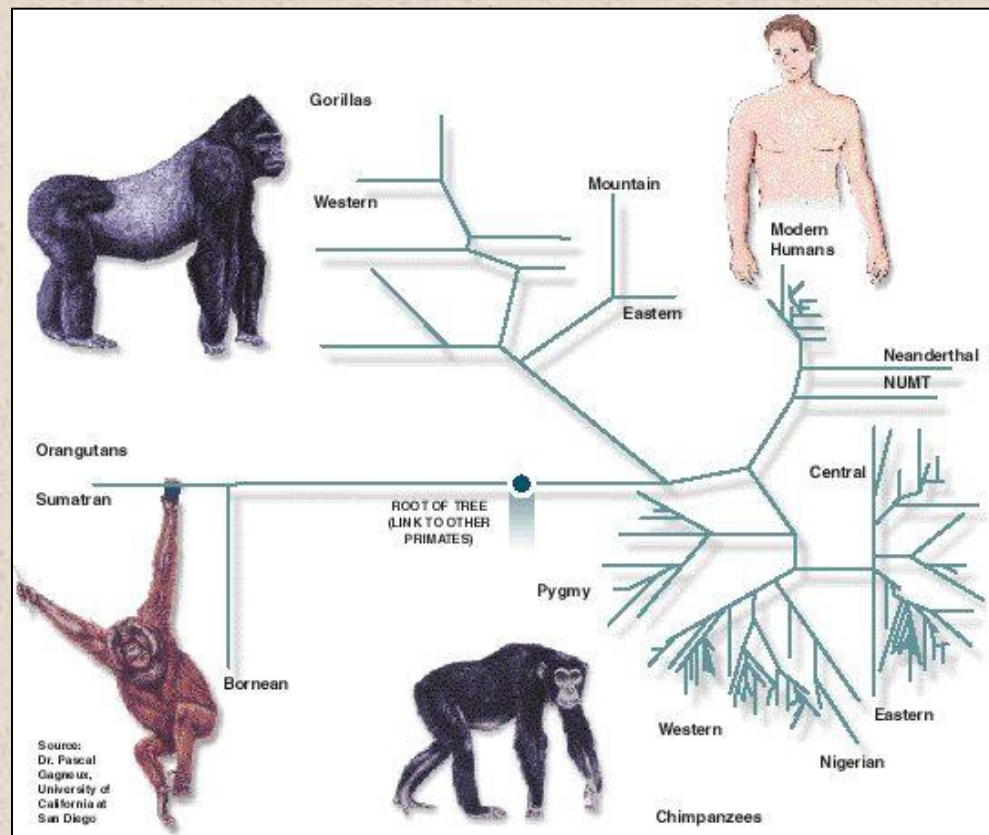

Lokomoce a ekologie velkých lidoopů

Genetická a biochemická příbuznost

Všichni velcí lidoopi mají stejný počet 48 chromozomů
mají podobné imunitní, biochemické a hormonální profily
a některé z krevních skupin jsou blízké člověku

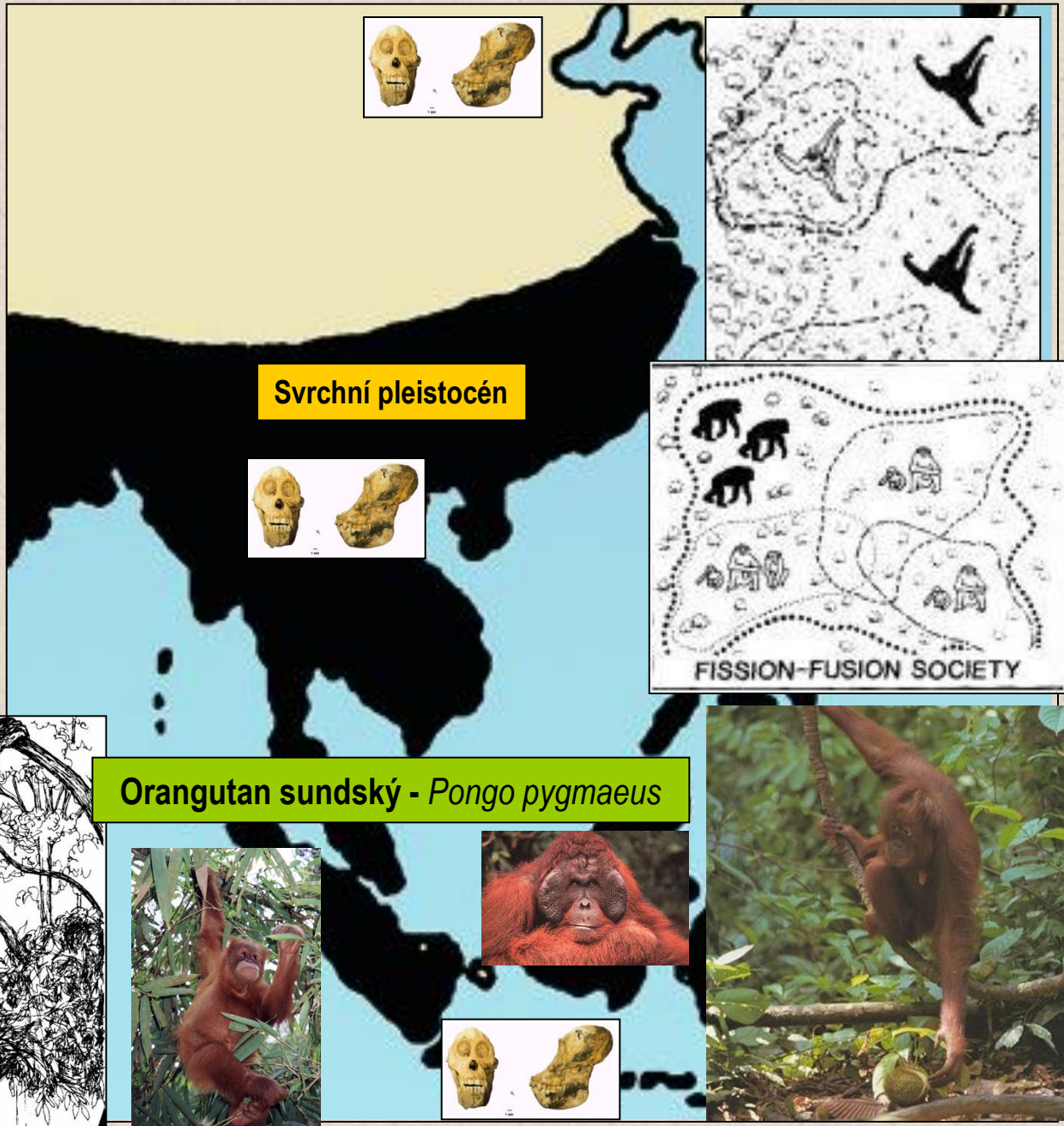
Podčeled' *Ponginae*

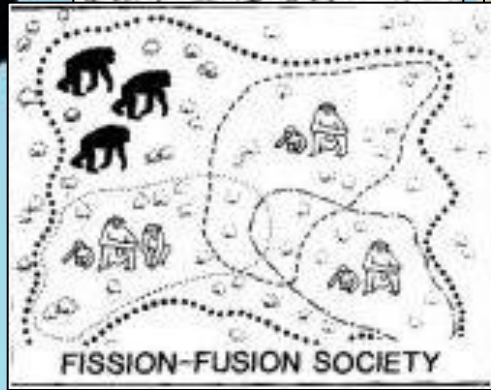

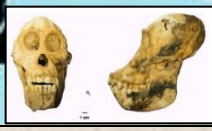
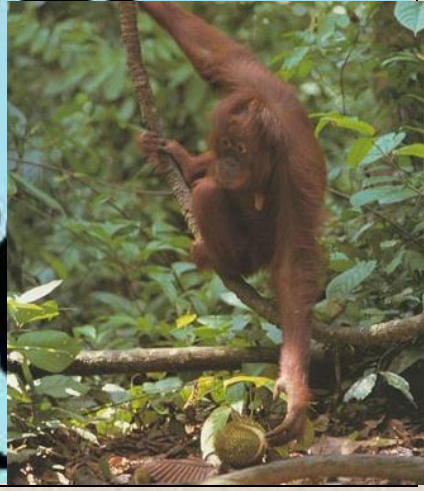
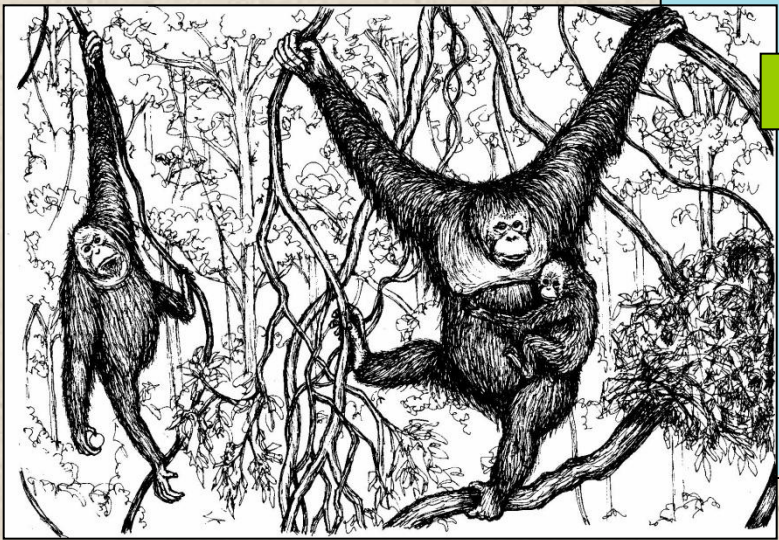
Rod
orangutan
Pongo

Svrchní pleistocén

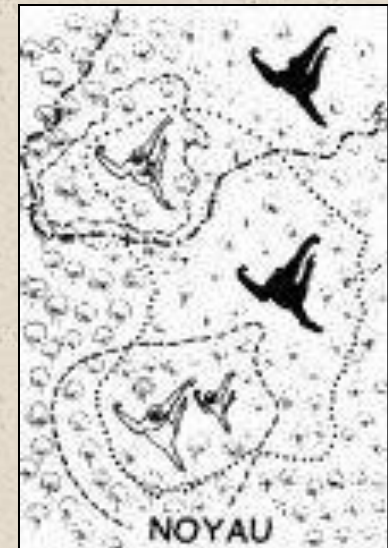
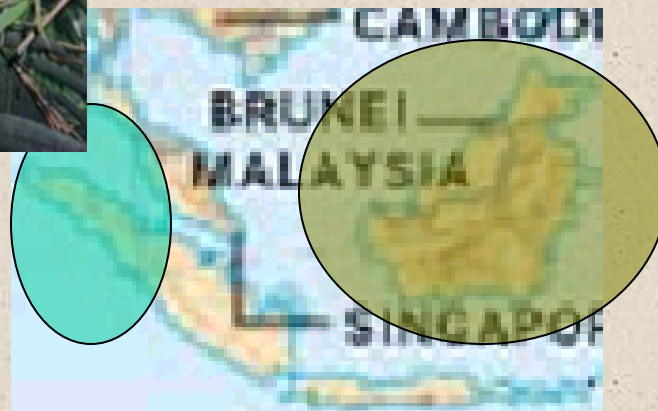

Orangutan sundský - *Pongo pygmaeus*

Orangutan sundský - *Pongo pygmaeus*

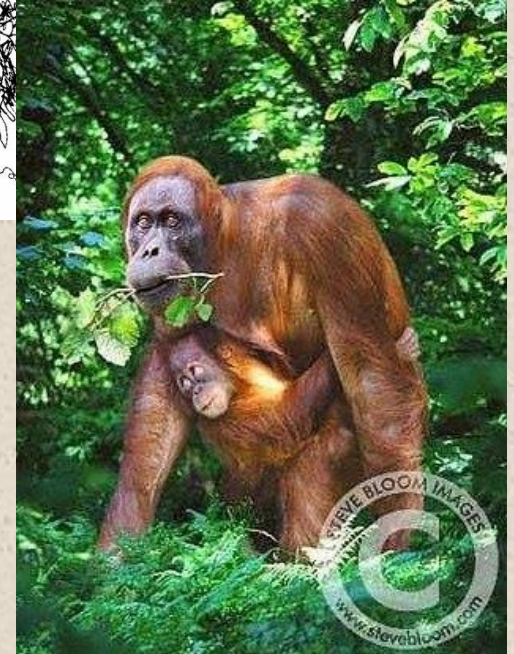
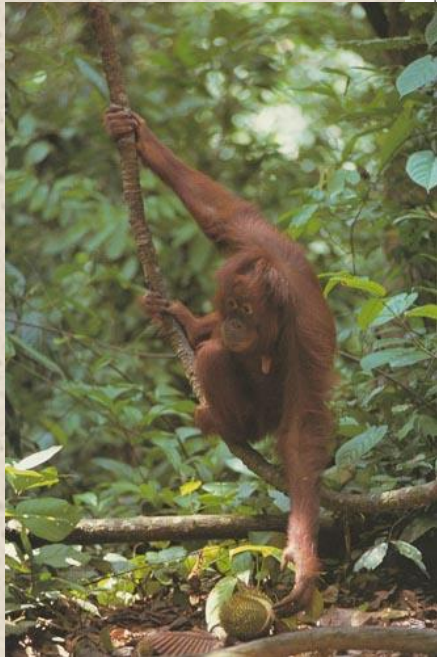
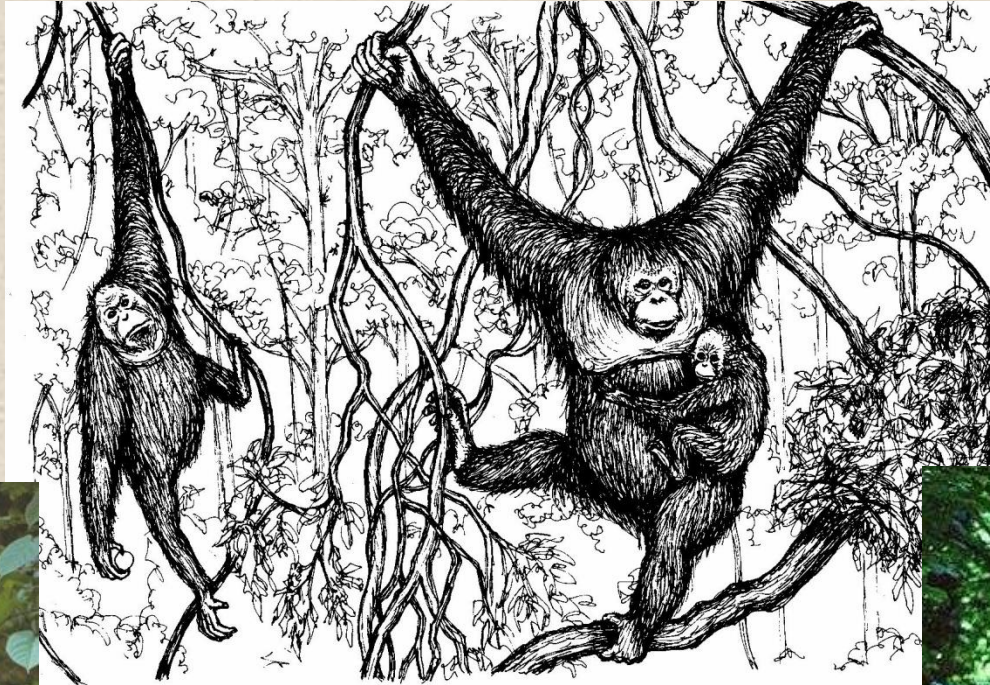
Orangutan sundský - *Pongo pygmaeus* - biologie

GENUS	SPECIES	VÝSKYT	Hmotnost - samci	Hmotnost – samice	Index inter-membralis
Pongo	abeli	Sumatra	78500	35800	139
Pongo	pygmaeus	Borneo	77900	35600	139

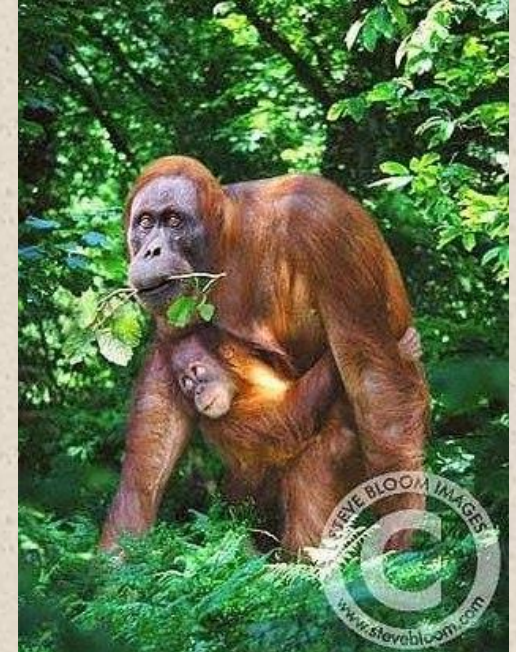
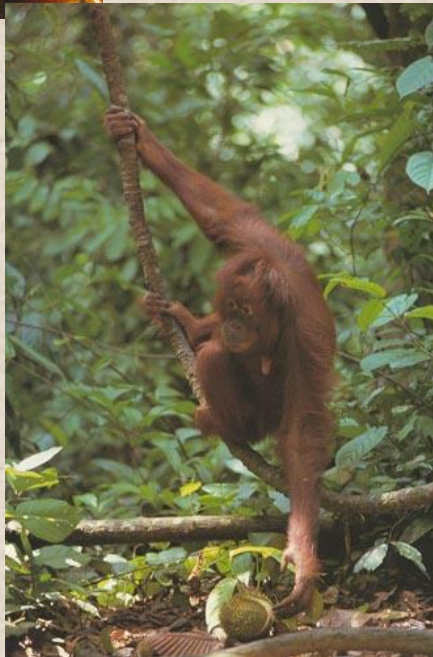
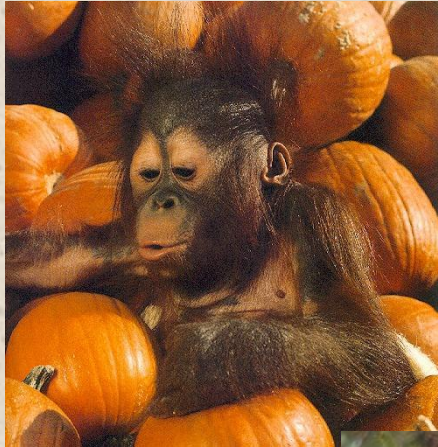

Lokomoce orangutanů

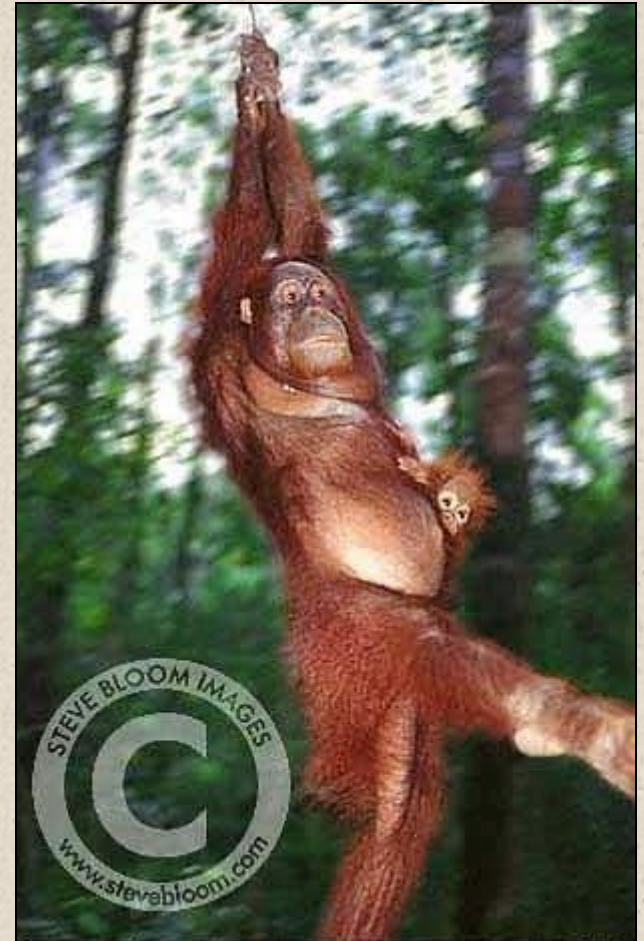

Ekologie orangutanů

Pongo p. pygmaeus - orangutan bornejský

Orangutan bornejský ekologie a sociální struktura

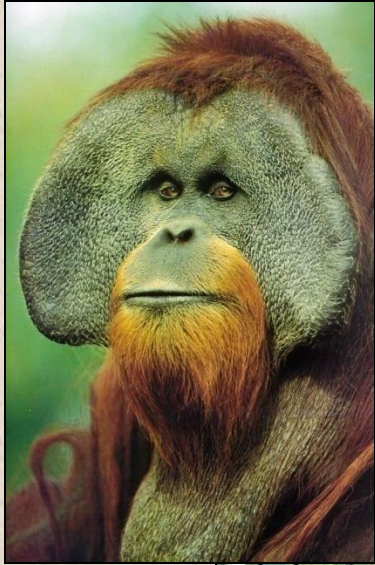

Pongo p. abeli - orangutan sumaterský

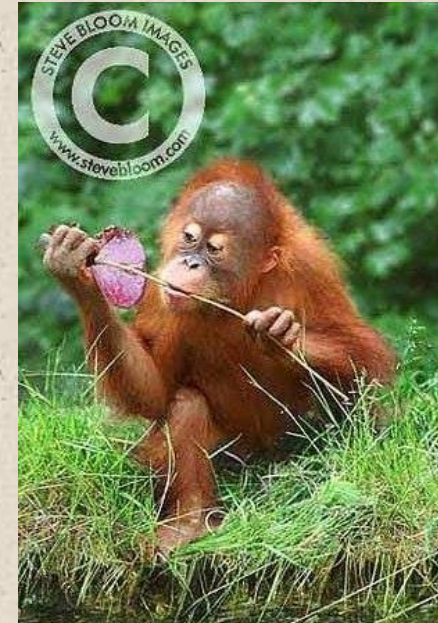
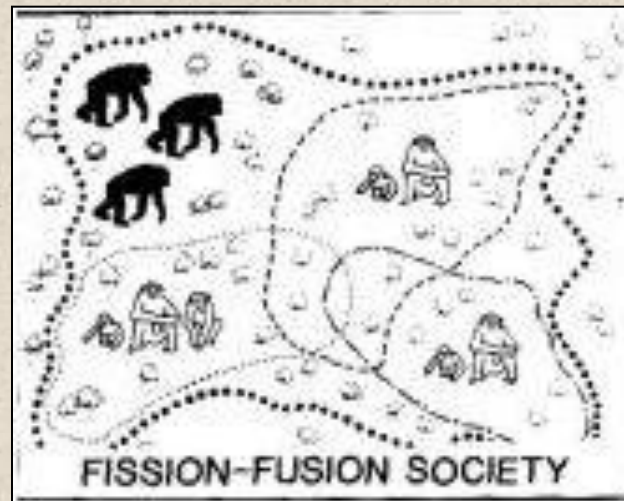

Sociální struktura a chování orangutana sumaterského

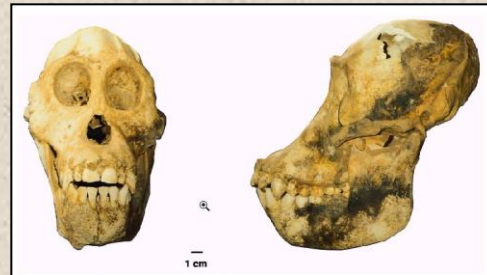

Orangutani vyrábějí nástroje
a loví malé obratlovce
Sumaterští orangutani
vytvářejí kulturní tradice

Orangutani – nástroje, voda a lov ryb

Čeled' *Hominidae*

Gorilla

Paninae

Pan

Homininae

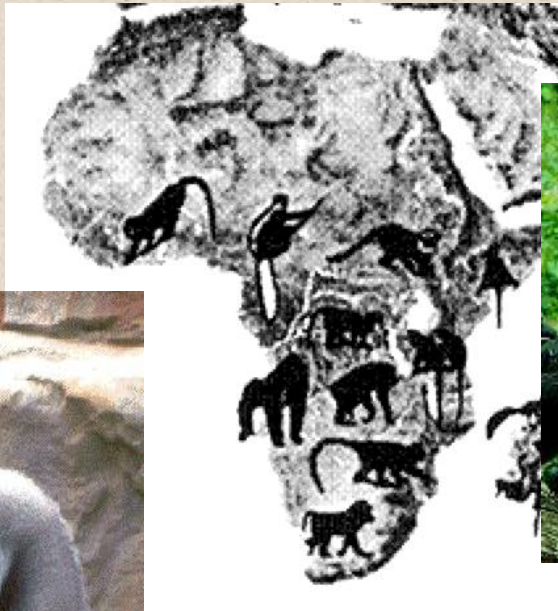

Homo

Homininae

Podčeleď *Paninae* - gorily a šimpanzi

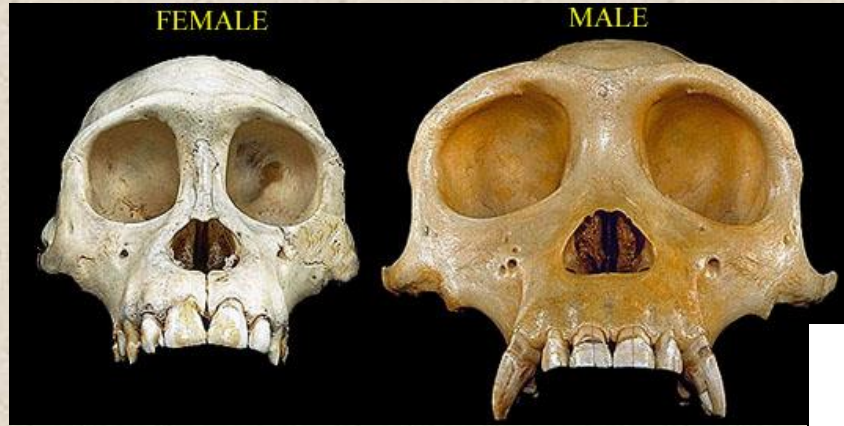
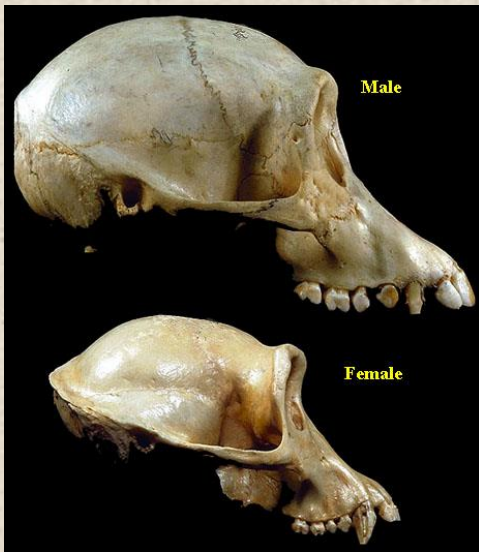

Frans de Waal, Frans Lanting.
Bonobo: The Forgotten Ape
(University of California Press 1997).

Skelet *Paninae*

Pan

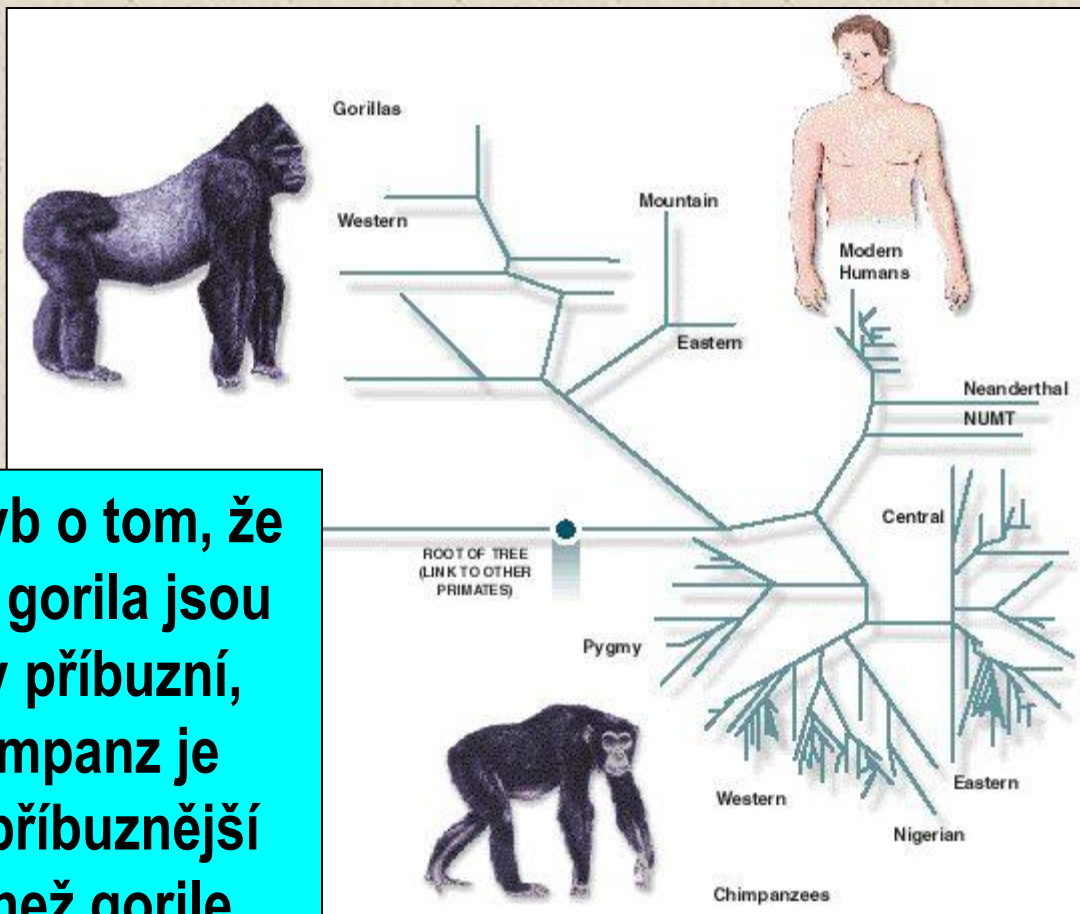
Gorilla

Genetika hominidů

Afričtí lidoopi mají stejný počet 48 chromozomů a velmi podobné biochemické a imunologické charakteristiky

Není pochyb o tom, že šimpanz a gorila jsou geneticky příbuzní, avšak šimpanz je mnohem příbuznější člověku než gorile

Systematika podčeledi *Paninae*

podčeled': *Paninae* - šimpanzi

šimpanz učenlivý - *Pan troglodytes*

šimpanz čego - *P. t. troglodytes*

šimpanz hornoguinejský - *P. t. verus*

šimpanz východní - *P. t. schweinfurthi*

šimpanz bonobo - *Pan paniscus*

gorila obecná - *Gorilla gorilla*

gorila nížinná - *G. g. gorilla*

gorila nigerijská - *G. g. diehli*

(gorila horská – *Gorilla beringei*)

gorila horská (rwandská) - *G. g. beringei* (*G. b. beringei*)

gorila východní - *G. g. graueri* (*G. b. graueri*)

Rod gorila - *Gorilla*

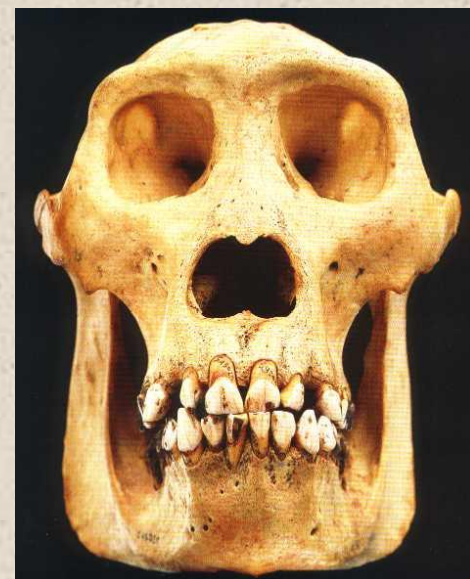

Gorila je největší žijící primát.

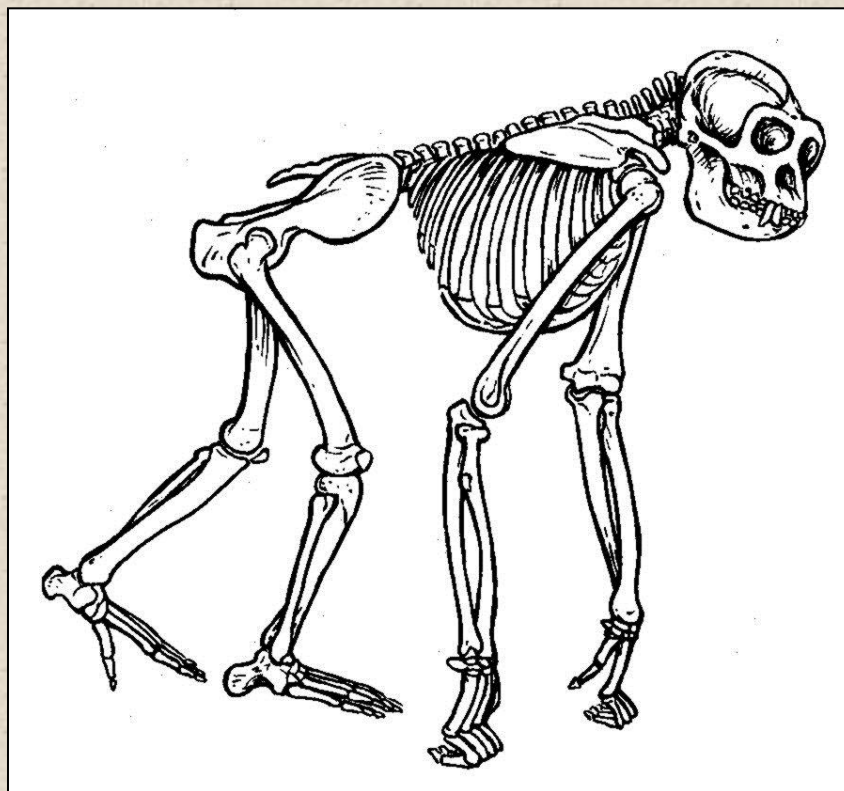
Samci dosahují hmotnosti i přes 200 kg, samice jsou nanejvýš poloviční.

Lebka gorily

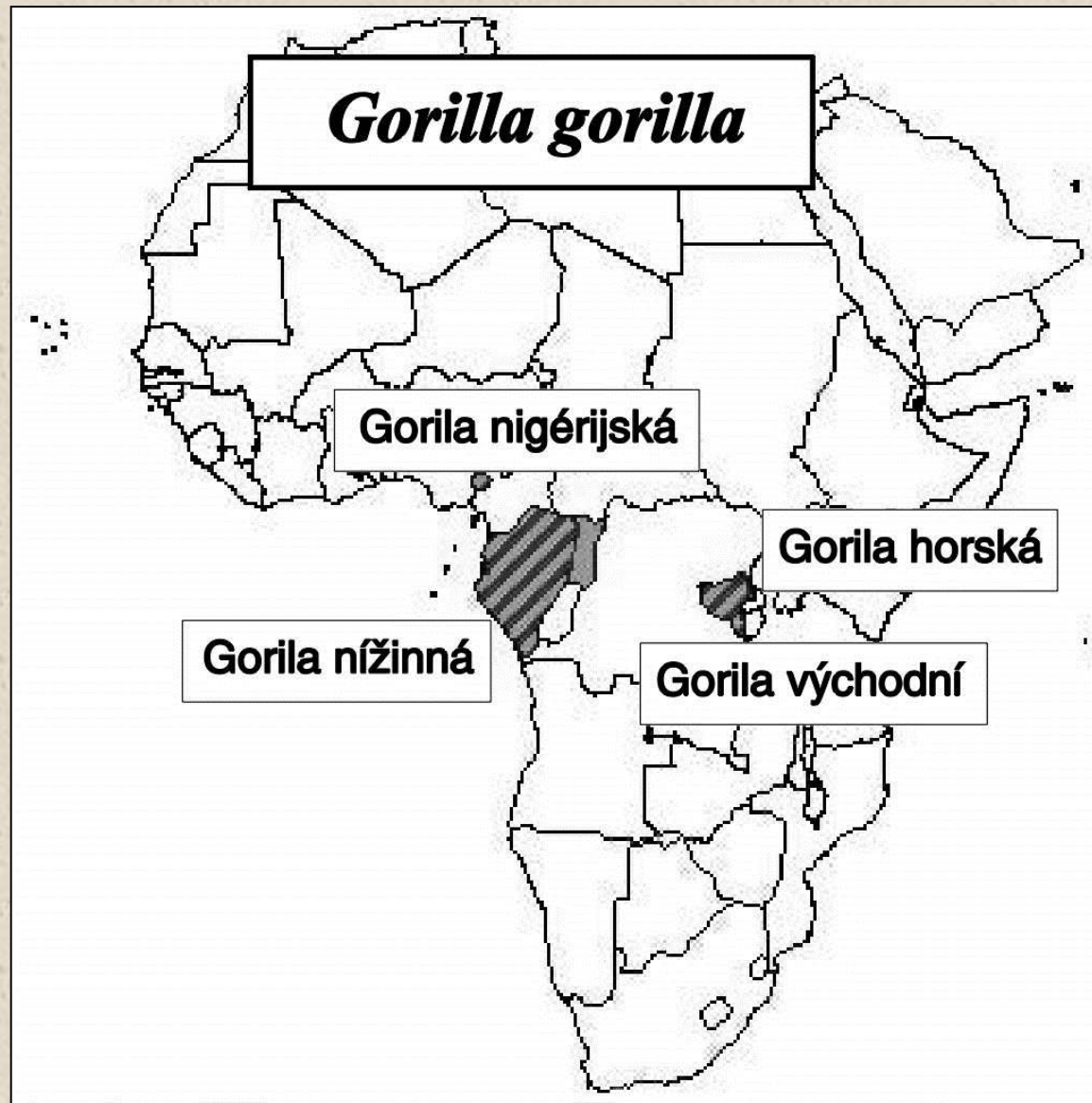
Charakteristické znaky skeletu gorily a velikost jejich těla

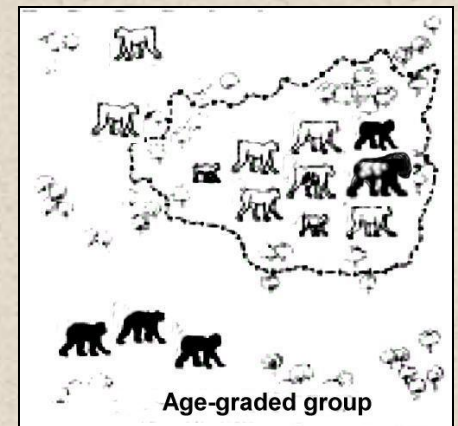
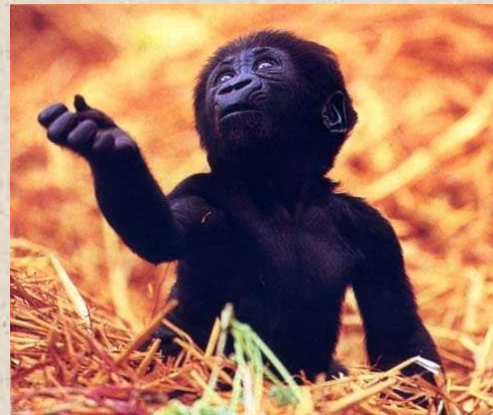
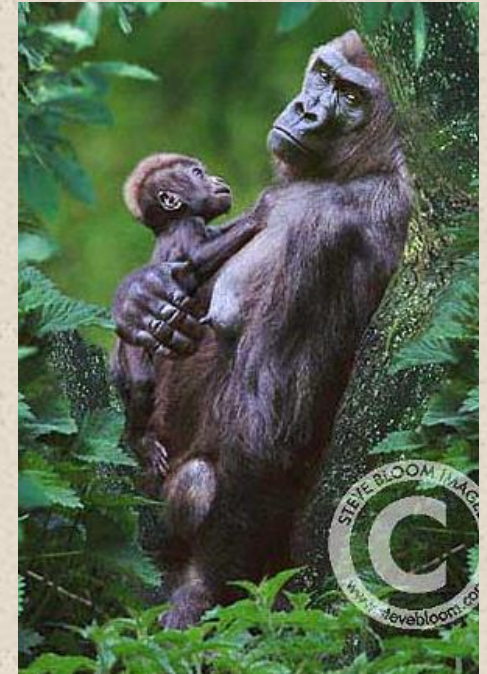
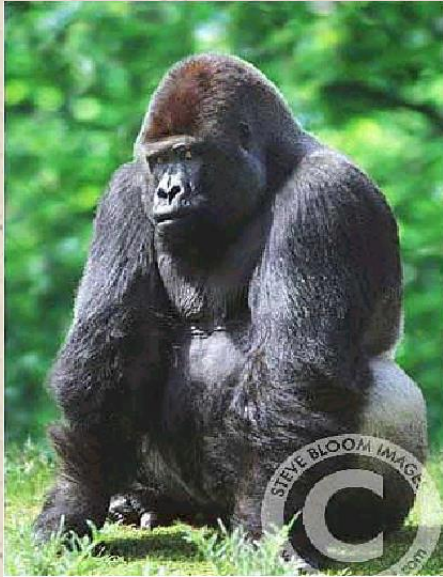
GENUS	SPECIES	VÝSKYT	Hmotnost - samci	Hmotnost - samice	Index inter-membralis
Gorilla	<i>g. gorilla</i>	Nigérie až Zaire	170400	70500	116
Gorilla	<i>g. diehli</i>	Nigérie			
Gorilla	<i>g. beringei</i>	Uganda, Rwanda, Burundi, Zaire	162500	97500	116
Gorilla	<i>g. graueri</i>	Zaire	175200	71000	

Současné rozšíření goril

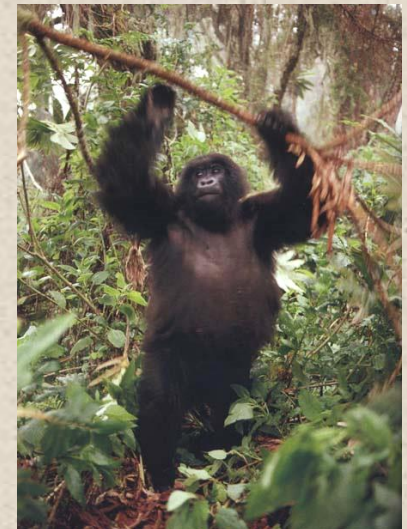

Gorilla gorilla - gorila obecná

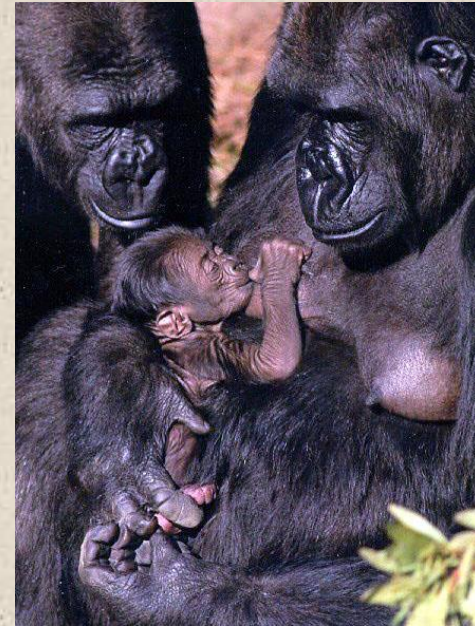

Gorilla gorilla - gorila obecná - ekologie

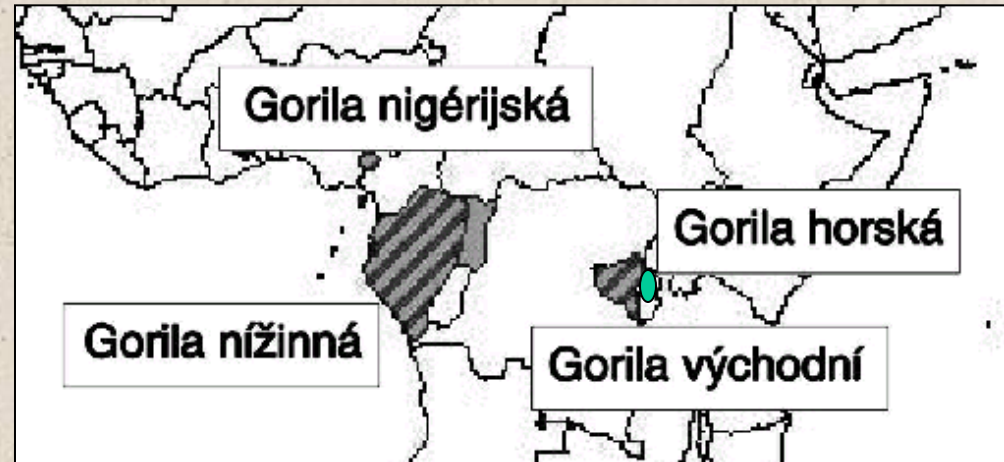

Gorilla gorilla - gorila obecná - chování

Gorilla g. beringei - gorila horská

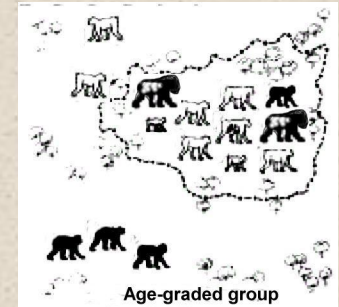
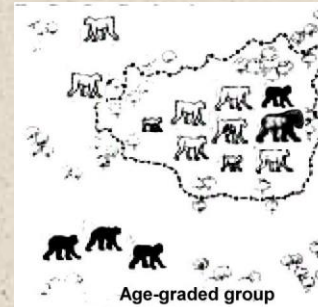

Gorilla g. beringei - gorila horská - ekologie a chování

Gorilla horská pojídá velké množství špatně stravitelné vláknité potravy. Potrava je trávena dlouho a málo efektivně, gorily nemají specializovaný trávící trakt ani symbiotické bakterie. Častá je koprofágie.

Gorilla g. graueri - gorila východní

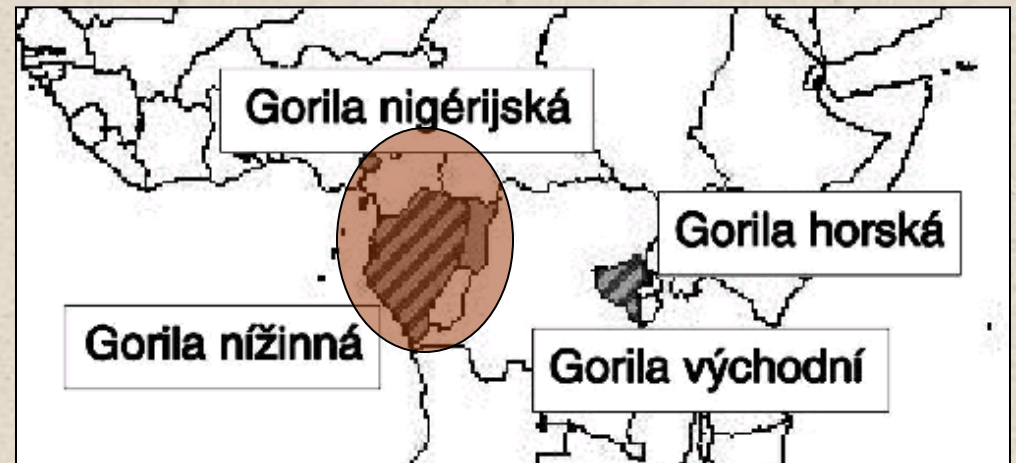
Gorila východní je příbuzná gorile horské, ale je:

- více stromová
- mnohem více plodožravá
- sociálnější

Gorilla g. gorilla - gorila nížinná

Gorilla g. gorilla - gorila nížinná - ekologie a chování

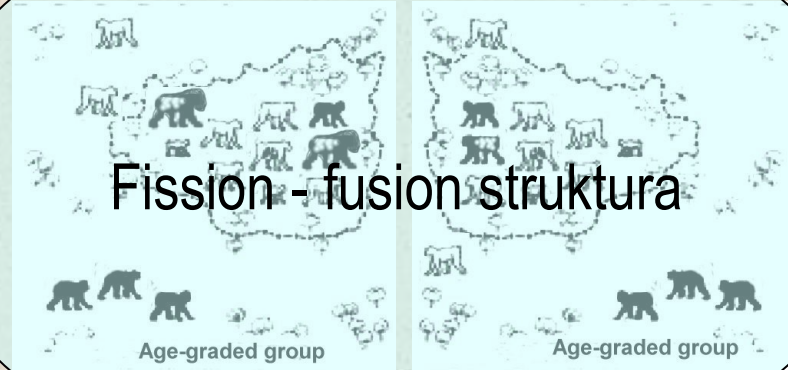

Gorilla g.gorilla - gorila nížinná - chování, sociální struktura

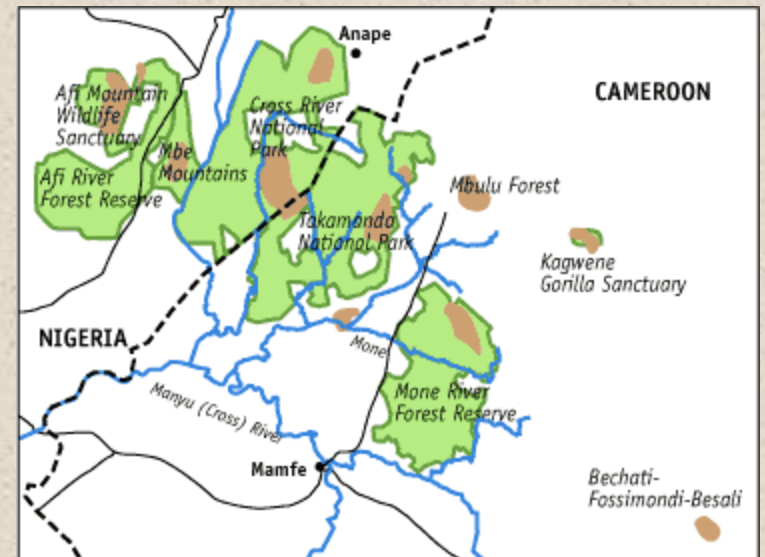
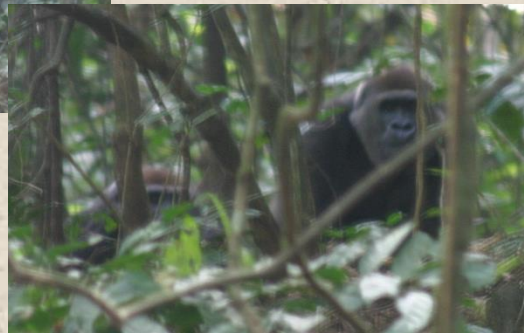
Gorila nížinná je nepříbuzná gorile horské a je:

- mnohem více stromová
- stromy často využívá, i pro stavění hnízd
- v potravě mají významný podíl plody
- ve srovnání se šimpanzi nekvalitní potrava
- je z goril nejsociálnější
- používání nástrojů i u goril v přirozených podmínkách, v zajetí je relativně velmi pokročilé

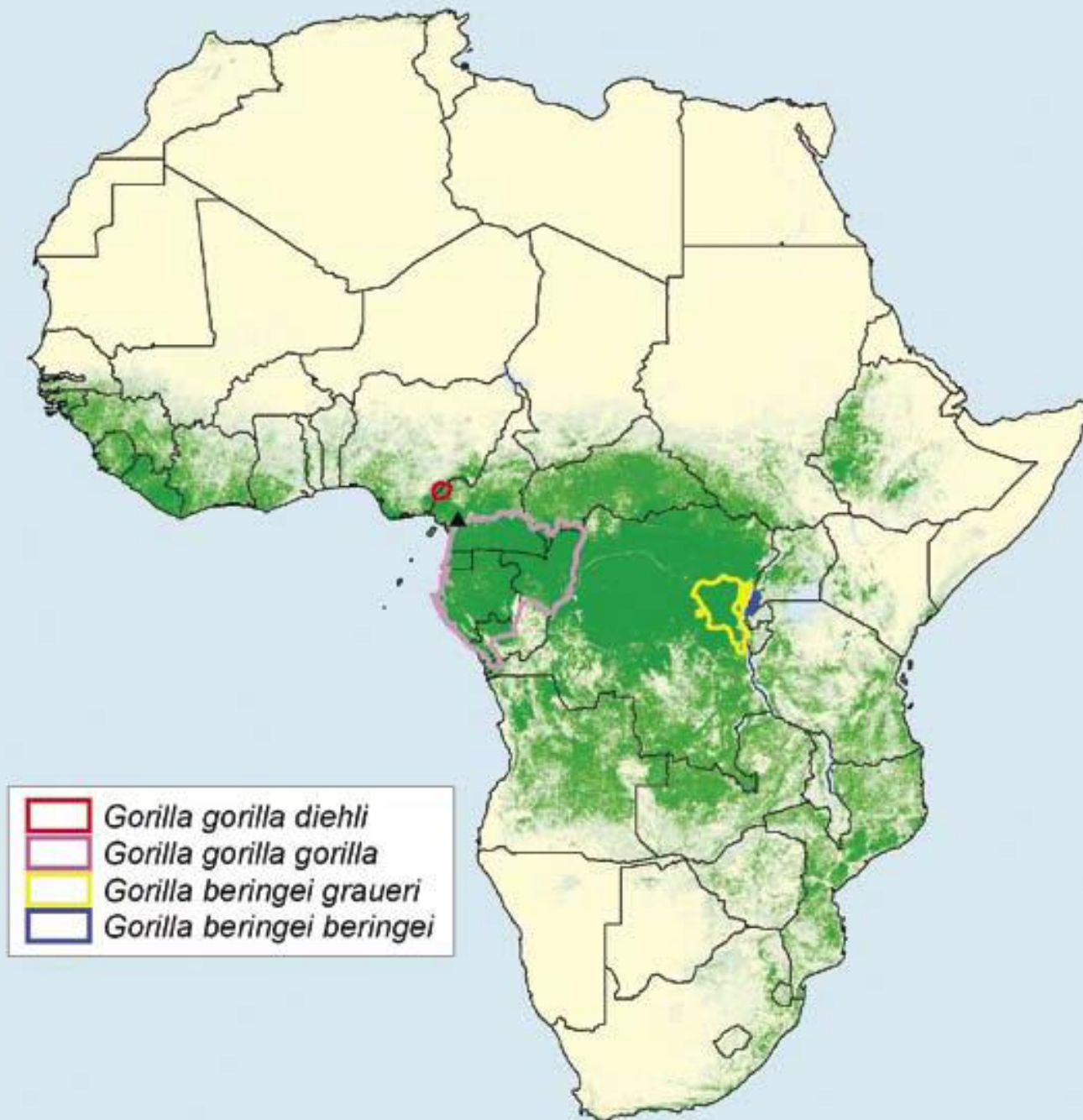

Gorila nigérijská

Současné rozšíření goril

- *Gorilla gorilla diehli*
- *Gorilla gorilla gorilla*
- *Gorilla beringei graueri*
- *Gorilla beringei beringei*

Nástrojové chování goril

